

Handläggare:

hanna.bastrup@autism.se

eva.borgstrom@fub.se

Till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall

2023-10-02

Angående kompetensbrister inom LSS

Autism Sverige och Riksförbundet FUB uppmanar regeringen att avsätta medel för ett nationellt kompetenslyft av personal i LSS-verksamhet samt att ett nationellt kompetenscentrum för frågor om intellektuell funktionsnedsättning (IF) och autism inrättas.

Personer med funktionsnedsättning har rätt att leva självständigt och att delta i samhällslivet på samma villkor som andra människor. LSS, lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, är därför central för många av Autism Sveriges och FUB:s medlemmar.

Förra veckan presenterade Inspektionen för vård och omsorg (IVO) rapporten "Att inte få rätten att leva som andra". Den innehåller resultatet av en riktad tillsyn av 90 gruppboستäder över hela landet, med särskilt fokus på användningen av otillåtna tvångs- och begränsningsåtgärder. IVO fann brister i 80 av de granskade gruppboستäderna. Granskningen visar att det är vanligt med starkt integritetskränkande åtgärder som exempelvis avlyssning, rörelseövervakning med larm, inlåsning av boende och omvända tittögon i lägenhetens dörr. Det förekommer även kollektiva begränsningar. I 64 procent av verksamheterna används otillåtna tvångs- och begränsningsåtgärder.

Resultatet är mycket upprörande och bekräftar vad Autism Sverige och Riksförbundet FUB under lång tid har uppmärksammat myndigheter och flertalet regeringar på. Situationen är oacceptabel och strider mot både LSS och Funktionsrättskonventionen.

Socialstyrelsen och IVO har upprepade gånger pekat på att kompetensen hos personal i bostäder enligt LSS brister. Socialstyrelsen konstaterade i en kartläggning av kompetensen hos personal i bostäder enligt LSS att det finns en påtaglig kunskapsbrist om vad det innebär att ge stöd enligt LSS, om funktionsnedsättningarna i sig samt om kommunikation och kommunikationsstöd.¹ Det är helt nödvändig kunskap för att intentionerna med LSS-insatserna ska förverkligas och för att de som får stödet ska kunna leva ett bra liv och få sina rättigheter tillgodosedda. I dagsläget finns inga formella krav på kunskap hos personal som ger stöd och service enligt LSS, endast allmänna råd som inte är bindande.

Våra medlemmars erfarenheter och IVO:s tillsyn visar att tvångs- och begränsningsåtgärder tar vid där kompetens och rätt förutsättningar saknas. Vi uppmanar regeringen att:

- Säkerställa ett nationellt kompetenslyft inom LSS, så att all personal som arbetar i LSS-verksamhet ska ges grundläggande kunskap om LSS syfte och värdegrund, funktionsnedsättningarna autism och intellektuell funktionsnedsättning samt Alternativ och Kompletterande Kommunikation, AKK.
- Ge Socialstyrelsen i uppdrag att verkställa ett nationellt kompetenscentrum för intellektuell funktionsnedsättning och autism, som Socialstyrelsen har utrett och lämnat förslag om.
- Ge Socialstyrelsen i uppdrag att utfärda bindande föreskrifter gällande kompetenskrav för personal LSS-verksamhet.

Samhället har ett viktigt ansvar att ge personer med intellektuell funktionsnedsättning och autism det stöd de behöver och har rätt till. Tillgång till personal med rätt kompetens är en viktig nyckel. Att möta kompetensutmaningen inom LSS-området kräver en rad olika åtgärder. Vi vill därför träffa socialtjänstministern och berörda tjänstemän för att diskutera frågan vidare.

Vänliga hälsningar

Camilla Rosenberg

Förbundsordförande

Autism Sverige

Anders Lago

Förbundsordförande

Riksförbundet FUB

ⁱ Socialstyrelsen. *Kompetens i LSS-boenden*. Rapport, mars 2021.